

گفت‌وگو با عکاس مشهدی و برگزیده برتر رویداد ملی عکس و فیلم «طلوع ماه» درباره اهمیت و نقش سازنده عکاسی مستند اجتماعی

حقیقت بی تعارف، در قاب تصویر

طنین همتی| عکاسی مستند، تلاقی مسئولیت اجتماعی و زاویه دید هنرمندانه است. هنرمند این عرصه نه به دنبال

آفریدن صحنه های ساختگی، بلکه در پی کشف حقیقت در میان هیاهوی روزمره است. ثبت بزنگاه های تاریخی، از آیین ها و سوگواری های جمعی گرفته تا کاستی های مدیریت شهری، همگی زمانی ماندگار می شوند که با صداقت در قاب تصویر بنشینند. رضا رادپور، برگزیده پویش ملی عکس و فیلم «طلوع ماه»، دهه هاست با تکیه بر تجربه شخصی و دغدغه مندی اجتماعی این راه را پیموده است. او با دو اثر درخشان در پویش ملی عکس و فیلم «طلوع ماه»، موفق به کسب عناوین برتر شد. در این رویداد، اثر «آخرین لیخنه»، وی عنوان بهترین نماهنگ و نشان ویژه پویش را از آن خود کرد و در بخش عکس لوح نشان دار طلایی پویش (رتبه اول) برای ثبت تصویر سوگ به این هنرمند اهدا شد.
با او به گفت‌وگو نشستیم تا از دغدغه ها و فرصت های عکاسی مستند بگویید.

● هنر مستند، مهم‌ترین ابزار برای بازتاب مسائل روز رادپور که فعالیت حرفه‌ای و مستمر خود را از سال ۱۳۸۳ پس از گذراندن دوره‌های انجمن سینمای جوانان ایران در مشهد آغاز کرده، معتقد است؛ هنر مستند به دلیل صداقت و پیوند عمیق با واقعیت‌های جامعه، مهم‌ترین ابزار برای بازتاب مسائل روز و رساندن پیام به مردم و مسئولان است. او با اشاره به علاقه و تمرکز اصلی خود بر حوزه مستندسازی و عکاسی مستند، درباره چرایی انتخاب این سبک گفت، روحیه من با فیلم‌سازی داستانی و فضاهای ساختگی سازگار نیست. همواره به دنبال صداقت در تصویر بوده‌ام و ترجیح می‌دهم واقعیت‌های جامعه را بدون دخل و تصرف به تصویر بکشم. همین نگاه حقیقت‌گرا باعث شد تمام تمرکز را روی عکاسی و مستندسازی اجتماعی و شهری بگذارم. مستندساز مشهدی با یادآوری یکی از تجربیات تأثیرگذار خود در سال‌های گذشته، به نقش پرسشگرانه هنر مستند اشاره کرد و گفت، سال‌ها پیش مستندی به نام «مقصد» درباره روند کند احداث قطار شهری مشهد ساختم. داستان فیلم حرکت نمادین یک لاک‌پشت از ایستگاه اول تا مقصد بود، با اینکه لاک‌پشت به مقصد می‌رسید، پروژه هنوز نیمه‌کاره بود. نمایش این اثر در جشنواره بازتاب‌گسترده‌ای داشت و تلنگری جدی به مسئولان شهری زد تا افتتاح خط رایبگیری کنند. البته این نگاه نقادانه گاهی برای هنرمند با دشواری‌هایی همراه است، چرا که مستندسازی و بازتاب شفاف دردهای جامعه همواره به مذاق برخی مسئولان خوش نمی‌آید. رادپور درباره چگونگی خلق دو اثر برگزیده خود در پویش ملی «طلوع ماه» توضیح داد: در جریان مراسم تشییع و رویدادهای مرتبط، از همان روزهای نخست در محل حاضر شدم تا لحظات

اثر برگزیده پویش ملی عکس و فیلم «طلوع ماه»

ماندگار و عواطف مردم را ثبت کنم. حاصل آن حضور، عکسی با عنوان «سوگ» و مستندی کوتاه در قالب نماهنگ با نام «آخرین لیخنه» بود. جالب اینکه پیش از اعلام نتایج نهایی بخش عکس، تنها برای بخش نماهنگ از من دعوت شده بود، اما با توجه به قوت سوز و کیفیتی که از عکس سراغ داشتم، مطمئن بودم که اثر سوگ در میان برگزیدگان رتبه نخست را کسب خواهد کرد که خوشبختانه همین اتفاق افتاد.

● انتقال پیام ساده و بی‌تکلف؛ رمز ماندگاری یک اثر هنری

«انتقال سریع و روشن پیام به مخاطب مهم‌ترین شاخصه یک اثر موفق است» این عکاس با تأکید بر این جمله تصریح کرد: یک اثر هنری، چه عکس باشد و چه فیلم، علاوه بر اصول فنی نظیر کادربندی، کارگردانی و نورپردازی دقیق، باید پاسخی به نیازها و درک عمومی جامعه باشد. زمانی که پیام اثر صادقانه، به دور از پیچیدگی و متناسب با اتفاقات روز منتقل شود، به‌طور طبیعی هم نگاه داوران تخصصی و هم دل مردم

نگاهی به سریال «کوری»، اثر سجاد پهلوان‌زاده

نقاط کور در مسیر روشن

است؛ اثری که در دو سه ماه اخیر، هیجان را به جامعه‌های مخاطبان شبکه نمایش خانگی تزریق کرده است.

● یک آدرس غلط

«کوری»، برخلاف نام‌گذاری و آنچه از تیزرها و حتی قسمت نخستش برمی‌آمد، یک اثر اجتماعی درباره مصرف مشروبات الکلی سمی و تقلبی نیست، بلکه درامی جنایی و خانوادگی است؛ هرچند نباید فراموش کرد که «کوری» مقدار قابل توجهی ممیزی دارد و بخش‌هایی از دیالوگ‌هایش (احتمالاً همان مواردی که بار اجتماعی داشته‌اند)، با صداگذاری مجدد، تغییر کرده‌اند.

علاوه بر این، نسبت داشتن خانواده بازیبرس با خانواده شمس و ارتباطات لانه‌عنکبوتی اغراق‌آمیزی که نویسنده طراحی کرده تا همه شخصیت‌ها را به یک‌دیگر مرتبط کند، از میزان باورپذیری قصه کاسته است. در واقع، سریال

● مثلث سرحال

پشت دروین«کوری»، یک مثلث جوان و کارکشته حضور دارند؛ کاظم دانشی، امیرابیلی و سجاد پهلوان‌زاده دانشی، کارگردان موفق «علفزار» و «زنده‌شور»، این بار در مقام تهیه‌کننده پای این سریال آمده و امیر ابیلی، نویسنده چیره‌دست سریال «دختران کوجه غم» نیز، از معدود نویسندگان حرفه‌ای و بادقت سریال‌های ایرانی است که با نگارش فیلمنامه، بار دیگر تخصصی‌بودن مقوله نوشتن در حوزه نمایش را یادآوری می‌کند. در رأس کار اما، سجاد پهلوان‌زاده روی صندلی کارگردانی نشسته است که تجربه ساخت سریال‌های موفق‌ی چون «سقوط» و «حیثیت گمشده» را دارد و منهای برخی نماهای عجیب و کات‌های بی‌مورد در قسمت نهم، اجرای تروتیمیزی را پیش چشم مخاطب قرار می‌دهد. حاصل کار این مثلث، کیفیت بالای مجموعه و هماهنگی میان مؤلفه‌های مختلف فنی و هنری آن

را با خود همراه می‌کند.

این عکاس برگزیده باگلابه از کم‌توجهی و فضای حاکم بر فعالیت‌های هنری در شهر مشهد بیان کرد: متأسفانه فضای هم‌افزایی و حمایت متقابل میان هنرمندان در مشهد وضعیت مطلوبی ندارد و کمتر شاهد ارج نهادن به موفقیت‌ها و رتبه‌های کسب‌شده توسط بچه‌های این شهر هستیم. به همین دلیل سال‌هاست ترجیح داده‌ام به‌صورت کاملاً مستقل و بر پایه باورهای شخصی‌ام کار کنم، هرچند معتقدم ظرفیت و استعداد‌های هنری جوانان این دیار بسیار فراتر از شرایط موجود است.

● آموزش هنر در مشهد، درگیر «درآمدزایی» شده است

رادپور با انتقاد از رویکرد برخی مسئولان نسبت به آثار انتقادی، رسالت هنرمند مستندساز را مشابه یک پزشک دانست که به جای تمجید، باید درد‌های جامعه را تشخیص دهد و برای درمان آن تلاش کند و معتقد است، در فضایی که بسیاری برای خوشایند مسئولان تولید اثر دارند، هنرمند مستقل به دلیل پایبندی به حقیقت، به حاشیه رانده می‌شود. وقتی به پزشک مراجعه می‌کنید، آیا انتظار دارید که او فقط خوبی‌های بدن شما را بگوید و بیماری‌ها را نادیده بگیرد؟ یا انتظار دارید که مشکلات را تشخیص دهد و درمان کند؟ مسئولان ما هم متأسفانه همین‌گونه‌اند. وقتی مستندسازی دردهای جامعه را با نگاهی اجتماعی و تخصصی به تصویر می‌کشد، به‌جای استقبال از راهکارها، آن را برنمی‌تابند. آن‌ها دوست دارند مستندساز فقط خوبی‌ها را ببیند. متأسفانه مستندسازانی که به این رویکرد روی می‌آورند، خروجی‌های آن چنانی و بودجه‌های میلیونی می‌گیرند، اما هنرمند مستقل که درد مردم را نشان می‌دهد،

از چشم همه می‌افتد.

این عکاس مستقل که سال‌هاست بدون وابستگی به نهاد‌های خاص فعالیت می‌کند، درباره سختی‌های این مسیر می‌گوید: در مشهد، جایگاه مستندسازی در نگاه مسئولان تعریف‌نشده است. عکاسان و فیلم‌سازان مستقل، حمایتی ندارند و باید بین درآمد و عقیده یکی را انتخاب کنند. من سال‌هاست به خاطر دلم و به خاطر مردم، قید درآمد‌های آن چنانی را زده‌ام و مستقل مانده‌ام. هنرمندی که با باورهای قلبی‌اش کار می‌کند، هرگز تن به سفارش‌های سفارشی نمی‌دهد.

رادپور با انتقاد از کیفیت آموزش‌های هنری در شهر مشهد، بر تغییر رویکرد کلاس‌های آموزشی تأکید می‌کند؛ آموزش در این حوزه زیاد است، اما بررسی‌های من نشان می‌دهد بیشتر این دوره‌ها تنها با هدف درآمدزایی برگزار می‌شوند و نه تربیت نیروی متخصص. زمانی که ما در سال ۱۳۸۳ از انجمن سینمای جوان دانش‌آموخته شدیم، دلسردی‌ها زیاد بود، خیلی‌ها به خاطر پذیرفته نشدن در یکی دو جشنواره، هنر را کنار گذاشتند. اما من برای جایزه کار نمی‌کنم. اگر فردی روحیه پرسشگر و پشتکار داشته باشد، خودش از ده‌ها کلاس آموزشی جلوتر است. تجربه، دیدن عکس‌های خوب و مطالعه، اصلی‌ترین ارکان پیشرفت هستند.

وی با اشاره به ضرورت به‌روز بودن هنرمندان در عصر دیجیتال، بر تغییر رویکرد کلاس‌های آموزشی تأکید می‌کند؛ آموزش در این حوزه زیاد است، سال‌ها پیش ما عکس را در تارک‌خانه ظهور می‌کردیم، اما امروز دنیای عکاسی و مستندسازی کاملاً دیجیتال است. نرم‌افزارهای جدید هر روز تغییر می‌کنند و عکاس اگر نخواهد این ابزارها را یاد بگیرد، رجا می‌زند. یادگیری این ابزارها، در کنار مطالعه و مطالعه، زیربنای پیشرفت است.

● رژه هنرپیشه‌های حرفه‌ای

سریال جدید سجاد پهلوان‌زاده و کاظم دانشی اساساً یک اثر پزیراگر است؛ مجموعه‌ای که در آن تقریباً همه نقش‌های مهم و فرعی را، به استثنای کاراکترهای مارال و میثم، بازیگران حرفه‌ای و باسابقه ایفا می‌کنند؛ هنرپیشه‌هایی که اغلب از پس نقش خود برمی‌آیند و برخی، مثل امیر جعفری و محسن قصابیان، حتی فراتر از انتظار هم ظاهر می‌شوند.

نقاط بالا و پایین منحنی بازیگری این سریال اما، توسط دو هنرپیشه‌ای رقم می‌خورد که یکی بیش از حد مورد ستایش قرار گرفته و دیگری به قدر شایستگی‌هایش تحسین نشده‌است: مریلا زارعی که اخیراً در «بی‌عاطفه» بازی فاجعه‌باری را به نمایش گذاشته بود، با گریم و لباسی مشابه، این بار در نقش شیدا هم اجرایی ضعیف دارد که نه در حد اسم و رسم این بازیگر است و نه می‌تواند، هم‌پای سایر هنرپیشه‌ها، سطح استاندارد سریال را حفظ کند.

در مقابل، امیر نوروزی، در نقش جدی پلیس، اجرایی چشمگیر و خیره‌کننده دارد، هرچند تعداد دقایق حضورش در «کوری» چندان زیاد نیست. نوروزی که سال‌هاست در نقش‌های فرعی و مکمل توانایی‌هایش را به رخ می‌کشد، عموماً با بی‌مهری رسانه‌ها و منتقدان مواجه شده است؛ اما در این سریال، اوست که بهترین استفاده را از دیالوگ‌های امیر ابیلی و کلوزآپ‌های سجاد پهلوان‌زاده می‌کند. به‌طور مشخص، در سکانس بازجویی از مردی که فرزندش بیمار است، اما مصرانه جرم شمس را گردن می‌گیرد، می‌توان ترکیب هم‌زمان جدت یک بازجو و شفقت یک انسان زلال را در بازی نوروزی مشاهده کرد؛ اجرایی که از استاندارد بسیاری از بازی‌هایی که در شبکه نمایش خانگی می‌بینیم، چند پله بالاتر می‌ایستد.

شهریار

شهریار
۷۱ شهریور ۱۴۰۵
۲۰ بهمن‌اول ۱۴۸۸
شماره ۲۸۵۲

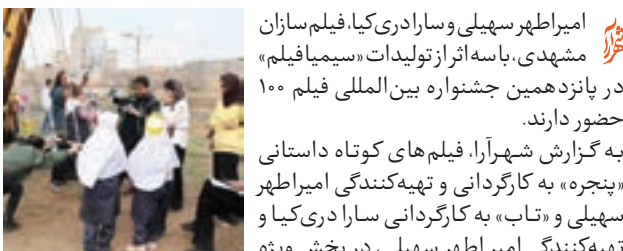
۱۱

شهریار

اخبار هنری
مشهد

راهیابی ۳ اثر از فیلم‌سازان مشهدی در جشنواره فیلم ۱۰۰

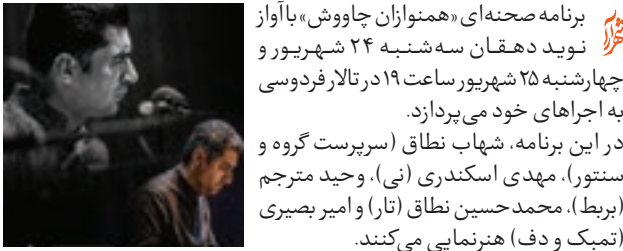

امیراطهر سهیلی و سارداری کیا، فیلم‌سازان مشهدی، با سه اثر از تولیدات «سیمیما فیلم» در پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم ۱۰۰ حضور دارند.

به گزارش شهرآرآ، فیلم‌های کوتاه داستانی «پنجره» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی امیراطهر سهیلی و «تاب» به کارگردانی سارا دری‌کیا و تهیه‌کنندگی امیر اطهر سهیلی، در بخش ویژه

«برای وطن» حضور دارند. این دو اثر با نگاهی انسانی به جهان کودکان، روایتی از رنج و فقدان را در پیوند با مفهوم وطن دنبال می‌کنند. همچنین مستند «کیانا» ساخته امیراطهر سهیلی در بخش «اکران خارج از مسابقه» پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم ۱۰۰ به نمایش درمی‌آید.

اجرای «هنموزان چاووش» در تالار فردوسی

برنامه صحنه‌ای «هنموزان چاووش» با آواز نوید دهقان سه شنبه ۲۴ شهریور و چهارشنبه ۲۵ شهریور ساعت ۱۹ در تالار فردوسی به اجراهای خود می‌پردازد.

در این برنامه، شهاب نطاق (سرپرست گروه و سنتور)، مهدی اسکندری (نی)، وحید مترجم (بربط)، محمدحسین نطاق (تار) و امیر بصیری (تمبک و دف) هنرنمایی می‌کنند.

تماشاخانه استاد نوری میزبان یک نمایش کودک و نوجوان

تئاتر کودک و نوجوان «دختری که خواب را نوشید» به نویسندگی سیدجواد رحیم‌زاده و کارگردان محمد جهان‌با از یکشنبه ۲۲ شهریور ساعت ۲۰ در تماشاخانه استاد نوری روی صحنه می‌رود. محمدتقی‌نژاد، امیراحسان امیرپور، نازیلا-نوروزی، یسنا اسماعیلی، حدیث نوری، تینا کارگر، یاسمن جهان‌با، یاسمن نقیعی، هلیا گلستانی، مهشید شجاعی، السا شقایلی فلاح، نیکا راسخی، دینا سلمانی‌زاده، مهنوش شجاعی، آناهیتا طاهری نیک، بیتا محمدی بازیگران این نمایش هستند.

اجرای یک نمایش اجتماعی در تماشاخانه بهار

نمایش اجتماعی «شریت زعفران، آویشن، پیونه و چند قطره روغن گل مغربی» به نویسندگی و کارگردانی سارا پاکدل از سه شنبه ۲۴ شهریور ساعت ۲۰ در تماشاخانه بهار در مجموعه تئاترشهر مشهد روی صحنه می‌رود. در نمایش «شریت زعفران، آویشن، پیونه و چند قطره روغن گل مغربی» آرمان صفری، دلارام امینی مقدم و روزان نیساری بازی می‌کنند.

قفسه

درباره کتاب «نمایشنامه‌نویس بودن، نمایشنامه‌نویس شدن» اثر لوئیس ای. کترون

مسیر گام به‌گام نمایشنامه‌نویس شدن

خادم! لوئیس ای. کترون در مقدمه کتابش، «نمایشنامه‌نویس بودن، نمایشنامه‌نویس شدن» این فرض را مطرح می‌کند که «هر کسی می‌تواند نمایشنامه‌نویسی را یاد بگیرد» و ادامه کتاب تلاش اوست برای اثبات این فرضیه، با ارائه درس‌ها و آموزش‌هایی که گام به‌گام پیش می‌رود. این اثر آموزش مبانی نمایشنامه‌نویسی است از شکل‌گیری ایده تا آماده‌کردن متن برای تولید صحنه‌ای. رویکرد اصلی کتاب کمتر نظری و بیشتر کارگاهی است؛ نویسنده با مثال‌هایی از نمایشنامه‌های کلاسیک و مدرن و تمرین‌های پایان فصل، خواننده را به نوشتن و بازنویسی وامی‌دارد.

کتاب مسیر نمایشنامه‌نویسی را به‌صورت مجموعه‌ای از مسائل مشخص پیش می‌برد: «نمایشنامه‌نویس بودن»، چیستی نمایش صحنه‌ای، انتخاب قالب مناسب -تک‌گویی، تک‌پرده‌ای یا نمایش بلند- و تبدیل ایده اولیه به کنش دراماتیک، مهم‌ترین مباحث آن عبارت‌اند از: ساخت شخصیت‌های چندوجهی، با میل، مانع و تضاد درونی یا بیرونی، پیرنگ، سازمان دهی کنش، کشمکش، نقطه‌های تغییر و رابطه ساختار با اثرگذاری نمایشی، دیالوگ، نه صرفاً گفت‌وگوی طبیعی، بلکه گفتاری که شخصیت، تنش، اطلاعات و حرکت صحنه‌ای را هم‌زمان پیش می‌برد، بازیابی و ارزیابی متن، قالب بندی نمایشنامه و تبدیل پیش‌نویس به متنی قابل تمرین و اجرا، مواجهه حرفه‌ای با کارگردان، بازیگر، تهیه‌کننده و ناشر. کترون نمایشنامه را اساساً متنی برای اجرا می‌بیند، نه داستانی که فقط روی کاغذ خوانده شود. بنابراین مدام پرسش‌هایی از این جنس را وارد فرایند نوشتن می‌کند: آیا این موقعیت روی صحنه قابل مشاهده است؟ آیا کنش از طریق بدن، فضا، سکوت و رابطه بازیگران نیز منتقل می‌شود؟ آیا متن برای گروه اجرایی امکان ساختن جهان نمایش را فراهم می‌کند؟ این جهت‌گیری با فصلی درباره زمینه‌سازی نمایشنامه‌نویس برای انتخاب بازیگر طراحی، معماری تئاتر، شیوه‌های میزانشن و کارکرد دستورصحنه پررنگ‌تر شده است. او در مقدمه تأکید می‌کند که: «نمایشنامه‌نویس شدن به معنای نوشتن نمایشنامه‌هایی با ارزش صحنه‌ای است. شما باید بدانید در نمایشنامه بازیگران و کارگردانان در جست‌وجوی چه چیز هستند و همچنین چه چیزی آن‌ها را وامی‌دارد که متنی را رد کنند. شما برای صحنه تئاتر می‌نویسید، در نتیجه این هنرمندان تئاتری می‌توانند نمایشنامه شما را برای مخاطب، صفحه به صفحه، به عملی صحنه‌ای تبدیل کنند.

ساختار کتاب برای کارگاه یا مطالعه خودآموز مناسب است، زیرا در کنار توضیح مفاهیم، تکنیک‌های گام‌به‌گام و تمرین‌های پایان فصل ارائه می‌دهد. این تمرین‌ها کمک می‌کنند مفاهیمی مثل شخصیت‌پردازی، کنش و دیالوگ از سطح تعریف‌های انتزاعی به مواد خام یک صحنه یا طرح نمایش تبدیل شوند.

برای نمونه، اگر ایده شما «بازگشت دو خواهر به خانه پدری» باشد، منطق کترون این نیست که صرفاً پیشینه خانوادگی‌شان را شرح دهید؛ باید خواست متضاد هر خواهر، موانع تحقق آن خواست و رخدادی را پیدا کنید که این تضاد را در زمان حال صحنه فعال کند. چنین تبدیل «موضوع» به «کنش» از هسته‌های روش اوست.

نمایشنامه‌نویس بودن، نمایشنامه‌نویس شدن /

نوشته لوئیس ای. کترون / ترجمه فارس باقری /

نشر افق / ۲۹۶ صفحه / ۷۸۵ هزار تومان

بی‌نوشت

برای نوشتن این معرفی از مطالبی در books.google.com و abebooks.com استفاده

شده است.

